

Трушковський О.І.*

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЗІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

У сучасних умовах інтеграційні процеси світової економіки впливають на вихід вітчизняної продукції на світові ринки та на її конкурентоздатність. Одним із чинників, що сприяє її підвищенню, є виважена державна політика в сфері стандартизації на національному та особливо на міжнародному рівнях. Основним напрямом якої має бути розвиток стандартизації на базі її гармонізації з існуючими міжнародними положеннями, нормами та правилами. В зв'язку з чим виникає проблема дослідження суті державної політики в сфері стандартизації, а саме – міжнародного співробітництва між країнами в цій сфері.

Згідно з чинним законодавством, основними принципами державної політики у сфері стандартизації є такі:

- підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних виробників;
- відповідності стандартів законодавству;
- адаптації до сучасних досягнень науки і техніки з урахуванням стану національної економіки;
- пріоритетності прямого впровадження в Україні міжнародних і регіональних стандартів;
- дотримання міжнародних та європейських правил і процедур стандартизації;
- участі у міжнародній (регіональній) стандартизації;
- прийняття і застосування органами стандартизації на території України Кодексу добросовісної практики з розроблення, прийняття і застосування стандартів відповідно до Угоди СОТ про технічні бар'єри в торгівлі, що є додатком до Маракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі 1994 року.

Практично всі проблемні питання, що стосуються міжнародних та європейських правил і процедур стандартизації та міжнародної стандартизації взагалі, мають відношення до Міжнародної організації стандартизації ISO. Це:

головна міжнародна неурядова організація, що розробляє і впроваджує міжнародні стандарти в усі сфери суспільного життя. Вона створена з метою сприяння розвитку стандартизації у світовому масштабі для забезпечення міжнародного товарообміну та взаємодопомоги, а також співпраці в області інтелектуальної, наукової, технічної та економічної діяльності. Діяльність ISO пов'язана зі стандартизацією широкого спектру товарів, технологій і послуг різних областей, включаючи машинобудування, хімічну промисловість, неметалічні матеріали, руди та метали, інформаційну техніку, телекомунікацію, сільське господарство, будівництво, текстильну промисловість, виробництво й використання енергії, кораблебудування, банківські й фінансові послуги, захист навколишнього середовища, охорона здоров'я й безпека, освіта тощо.

Нині, практично, 85-90% усіх міжнародних стандартів, які взагалі розробляються у світі, розробляє ISO. Стандарти, які вона розробляє (особливо технічні), набули також широкого застосування у країнах-виробниках військової продукції.

* ад'юнкт Воєнно-дипломатичної академії
Науковий керівник: проф. Ягупов В.В.

Стандарти ISO представляють собою ретельно відпрацьовані варіанти технічних вимог до продукції (послуг), що значно полегшує обмін товарами, послугами, технологіями між всіма країнами світу. ISO разом з IEC (Міжнародною електротехнічною комісією) і ITU (Міжнародним союзом електрозв'язку) створила стратегічне партнерство з Світовою організацією торгівлі (WTO), маючи при цьому спільну мету щодо сприяння вільній, справедливій глобальній системі торгівлі. Політичні угоди, досягнуті в рамках WTO, вимагають підтримки у вигляді технічних угод. ISO, IEC і ITU, як три основні організації з міжнародної стандартизації, мають взаємодоповнюючі можливості, структуру, знання та досвід для того, щоб надати цю підтримку. Що в свою чергу сприяє зростанню глобального ринку. ISO є мережею національних організацій зі стандартизації з 157 країн світу, загальний валовий продукт яких складає 90 %.

Україна є членом ISO з січня 1993 року і представлена в ній національною організацією зі стандартизації – Держспоживстандартом. З 229 технічних комітетів ISO, які розробляють міжнародні стандарти, Україна бере участь у роботі лише 92. Українські фахівці також беруть участь у роботі близько 15 % технічних комітетів, створених ISO.

Таким чином, участь у міжнародних організаціях зі стандартизації дає можливість отримати доступ до спеціальної інформації про наукові дослідження, новітні розробки, економічний потенціал країн-членів міжнародних організацій зі стандартизації, напрямки їх розвитку та переважної діяльності. Особливий інтерес для формування державної політики України в сфері стандартизації, мають становити заходи щодо виконання зобов'язань, зумовлених участю України в міжнародних (регіональних) організаціях стандартизації, співпраця у сфері стандартизації з відповідними органами інших держав, участь у підготовці міжнародних і регіональних стандартів, які розробляються відповідними міжнародними та регіональними організаціями. Результати аналізу статусу, структури, положення, функціонування та завдань структур стандартизації України показали, що вони тісно пов'язані з аналогічними міжнародними організаціями. Підтримування активної позиції України щодо розвитку співробітництва з міжнародними організаціями та країнами в галузі стандартизації відкриває можливості для України в отриманні інформації про плани та наміри країн-членів міжнародних організацій зі стандартизації в сферах розвитку та впровадження новітніх технологій та принципів, що будуть застосовуватись в різноманітних галузях країни, у тому числі в сфері оборони.

Політологічний аналіз міжнародного співробітництва України в сфері стандартизації дасть можливість розроблення науково-методичних рекомендацій щодо вдосконалення державної політики України в цій сфері.